

Balla D. Károly
A DOSSZIÉ*

**(Részlet egy nehezen születő
regényből)**

Bagu László

SZARATÓVI ALMANACH

kinek a balta kinek a kés
élén a sejtelmes suttogás vagy
a nagy hidegben megoldadt tél
s homlokodon a furcsa mélyedés

1 . frederick bácsi a hűtőszekrényben
olyakat műve! hogy a túlevelű fák
eldobják ágaik' áll minden csak a
vihogó fűrésztelep oszt felez és
négyei

2. lehet hogy ez egy ilyen ünnep
de másról suttog a freon s én sem
tudom már miben higgyek csak
állok szántalpaimon nevemet
féli minden foka

rongyokba mikor takartál
elmondhattad volna ha felnövök
horpadt mellemben halcsont görbül
fogamhoz csomókban tapad
pikkely hemoglobin fagy

4. iglum jó de falán túl a sark
havát por alakban szórja s abban
hiába lóbálom szemem számra is
odafagy a kéz rám így vigyáz
kalapács és a géz

iszonyú hely az éjszaka
s ha frederick bá' nyitja rád
szavamra emlékezz nagyon
mert fém'eivel összenyom görbe
kezével inthet csendre mert
kinek a kés s kinek a penge

[ha jól tudom]

Ültem az Angelikában és bosszankodtam, amiért nem tudtam nemet mondani. Kálmánnak a telefonba még szabadkoztam: nem lesz túl sok időm Pesten, hiszen utazom tovább Bécsbe, meg csomagom is van épp elég. „Alig nagyobb egy könyvnél”, érvelt barátom, még hozzátéve, hogy küldeményét nem feltétlenül kell házhoz vinnem. Elég, ha felhívom közös ismerősünket, Smack Bécut, ő bárhová eljön ezért a csomagért. Egye fene, hozza el, megnézem, mekkora. Ha befér a kofferomba, akkor vállalom.

Kálmán egy fél órán belül nálam termett. Ahhoz képest, hogy pár éve már alig bír járni, meglepően hamar ideért. A táska jócskán húzta a vállát; amikor előszedte a csomagot, én megráztam a fejemet. Erre könyörgőre fogta a dolgot és magyarázni kezdte, miért nem meri postára adni, milyen kínos lenne, ha véletlenül elveszne, hiszen csupa pótolhatatlan...

- Mégis, mi ez, valami kézirat?

- Ő. Igen, olyasmi; de vannak benne okmányok, feljegyzések. Nem kérnélek, ha...

*„Persze ismét regényírásra adtam a fejem. A Szembesülés tavalyi sikerén felbuzdulva a békéscsabai The One Könyvkiadó megrendelte a folytatást. Hiába érveltem azzal: ha létezik egyáltalán valami, amit nem lehet folytatni, akkor az én hiányregényem mindenképpen az, mégis addig-addig gyözködtek, amíg kötélnek álltam. Ám aggályaim beigazolódtak: lassan és kínlódva haladtam, és - kell-e mondanom - a járulékos szövegek (bevezető, jegyzetek, utószó-tanulmány, werk) révén megjelenített hiányzó regény ötlete helyett egy merőben más, de talán hasonlóan szokatlan újítással igyekeztem a regényelmélet tudorainak fejtörést okozni. (Az játszottam el, hogy egy innen áttelepült íróársamat a rólam idehaza készült szláv nyelvű titkosrendőrségi dosszié >gyelo< fordításával bízzák meg az ottani hatóságok, de ő igen nehezen boldogul a szövegek visszamagyarításával, nem érti a finomabb utalásokat, érzi, folyton félresiklik értelmezése, így a munkát nagy okosan — és persze diszkréciómat kérve - átpasszolja nekem, vagyis annak, aki az eredeti szövegeket írta-mondta vagy kapta-hallotta, és ezért a leg-hivatottabb arra, hogy a „fordítástechnikai” nehézségeket meg-old-ja; én aztán újraalkotom a rám nézve terhelő bizonyítékokat is tartalmazó dossziét, nem titkoltan tetszelegve abban a szerepben, amellyé felnagyítom, amellyé meghamisítom ellenzéki magatartásomat, polgári kiállásomat; természetem ezt a regényben annak ellenére, hogy tudván tudom: ezzel csak a magam áttelepülési esélyeit rontom: a befogadó ország hatóságai nyilván nem a demokratikus változásokat sürgető, megfontoltan cselekvő értelmiségit, hanem az izgága, engedetlen, deviáns, felforgató tevékenységet folytató állampolgárt fogják látni bennem; a regénybéli író szempontjai azonban a hétköznapi ember érdekei fölébe emelkednek művemben: győz az alkotó, a homo faber, a mindenkori kreátor, akinek a művészi hitelesség ezerszer fontosabb a valósághoz történő bármiféle igazodásnál)”

- Jól van, na. Tedd le oda. És írd rá a Béci telefonszámát.

Addig nem akart elmenni, amíg nem tettem a bőröndömbébe. Még megkérdezte, mit válaszolok majd, ha a vámon érdeklődnek. Megvontam a vállamat. Kézirat, mi mást mondhatnék. Jó. A szokásosnál kicsit hosszabban rázta a kezemet, és az ajtóból még visszanezített a ruháim tetejére helyezett csomagra, mintha féltene, mintha nem is igazából szeretné itt hagyni, nem tudná nálam biztonságban, s egyáltalán nem lenne meggyőződve arról, eljut-e valaha rendeltetési helyére. Miután elment, sokáig csóváltam a fejemet, de persze találtam számára ezer mentséget. Íróembernek mi lehetne fontosabb, mint mondjuk egy regény kézírata, esetleg aláírt szerződéssel kiegészítve; a posta valóban nem eléggé megbízható, a portók is magasak. Hát már ennyit csak megtehetek a barátomért.

Istentelenül nehéz lett a bőröndöm és ehhez jött még a súlyos váltság. Ez utóbbit szívesen elhagytam volna, de megszoktam, hogy az igazából fontos dolgokat, így például bécsi előadásom szövegét a hozzá tartozó fóliákkal, a diktafonomat, a telefonszámos noteszt, a programfüzetet, a térképeket és persze az úti okmányokat mindig magamnál tartsam, s ne kelljen a bőrönddel együtt a taxi csomagterébe rakatnom, nem kapja ki a kezemből a hordár, nem kell földre tennem, ha egy fülkéből telefonálni akarok...

Másnap alaposan kicipekedtem magam; itthon az első hajnali busszal ki az állomásra, aztán villanyvasúttal Csapig, ott a hosszas várakozás a vámnál, majd a hat órai vonatozás (ebből másfél óra a veszteglés a határzónában és Záhonyban); a Nyugatiban volta-képp taxiba is ülhettem volna, de tudtam, hogy még egy ilyen rövid fuvarnak is arcátlanul magas a díja, és hat, igen, sajnáltam rá a pénzt. Amiért az ember egyetemi tanár és olyan nyugati meghívásnak tesz eleget, amelynek tiszteletdíja meghaladja többhavi otthoni jövedelmét, azért még nem kell játszani az urat; így hát lementem az aluljáróba, elmetróztam a Ferenciek téréig, és onnan már igazán nem volt messze az Erzsébet Hotel. Alig hittem, hogy a portán nincs semmi fennakadás a nevemmel meg az útlevellemmel, s valóban le van foglalva a szoba részemre. Úgy látszik, Bécsből indítva kicsit másként zajlanak a dolgok...

Na végre, tettem le, mit tettem, inkább ejtettem földre a csomagjaimat; nagy elégtétellel tudatosítottam magamban: még csak koradélután van és holnap tízig semmi dolgom; lerúgtam lábamról a cipőt és nem lévén elég akaraterőm ahhoz, hogy levetközzem és lezuhanyozzak, úgy ruhástul végignyúltam az ágyon és szinte azonnal el is aludtam.

Kedves Kálmán! Talán tudod, hogy hosszas betegségem, amelyből csak részben sikerült felépülnöm, karkedvezményes nyugdíjaztatással ért véget, ám hites fordítói minőségemet és működési engedélyemet - magánvállalkozóként - megtarthatam, így, szerencsémre, mind volt munkahelyemről, mind azoktól a hivataloktól, amelyeknek korábban is dolgoztam, időnként kapok kisebb-nagyobb megbí-

Bagu László FEHÉR SUGÁRBAN

(a spájz felől leszáll az esti)

mikor elhúzom a függönyt humanoidok bámulnak rám mert nekem szám felett szőr s alatt' pikkelyek bámulnak rám és úgy érzem mintha kisgyerek lennék s a sikoltozó ház csak álom fogason télikabát a fogason télikabátom forró teákra szokot majd ma rá mi nem zavar csak mindenféle nézés szőr haj s szőr között ahogy a bőrbe öltözött idegen fogsorát neked megmutatja a spájz felől leszállni lát-szik az est leszáll az est a spájz felől.

(a szörnyű befőttesüveg)

a két szemem nyitom miről már szóltam amit látok a konyha légterében holt kaviárok korongolt fémben röpdösnek szállnak úgy tetszik itt az aberráltak gyűlnek mind ma össze talán ünnep is van munka a kéznek gonosz dolgaid vacsora után néznek szmokingba öltözik a befőttesüveg.

(50 egység)

a spájz felől érkezik az est s én két kézzel kapok utána azt akarom hogy fájjon azt akarom hogy féljek mikor hívnak hogyha hívnak reménykedjek mint az esték hátha a cukros szilvaszemek nátriumbenzonátba fúlnak míg elfogy az ötven egység.

(úgy odafönn mint ideleenn)

lenne vízből a levegő ne fagyna meg éjszakára és elviselné a heverő mikor a vágyra vágy testre test rakódik eldőli mint a szentháromság hanyatt fekve is úgy aggódik mert övé minden halak sorsa úgy odafönn mint ideleenn.

(fehér sugárban)

végül elmondom még aki hal küszködjön és sírjon bámulják humanoidok meg s ha tüdejét lepnék el vizek számára az legyen vigasztalás fehér sugárban halhat meg mint senki más.

(néha odafönn gyakrabban ideleenn)

[HALAK A SZÉLBEN]

halak a szélben. fejtől farokig bűzlő halak. nekirepülnek késnek, tankcsapdának. magukba szívják a füstöt s csak akkor köpik ki, mikor már lehűlt. nagy hideg halak. röptükben leverik a rézmozsarat. röptükben kiverik az emberek szemét. röptükben halra emlékeztető halak. tegnap szurokban hente-regtek s ma már halak. tegnap tollban hente-regtek s ma már halak. [nagy hideg halak] csörtetnek folyvást. legázolják a kukoricát. enni adnak a sorompóórnek. szegeket vernek a halott égbe. nyelnek és harapnak, harapnak és nyelnek. megeszik a levegőt! lopják a napot, beleszivárognak az éjbe. húzni ősszel húznak. leginkább délre.

zásokat. Ilyen az is, amellyel kapcsolatban most hozzád fordulok.

A dolgot joggal furcsállhatod, lehet, fel is háborít, ám kérek, dühödöt ne ellenem irányítsd én ebben az ügyben jelentéktelen kis csavar vagyok, munkám tisztán technikai jellegű: a Hivatalhoz érkező orosz és ukrán nyelvű dokumentumok hiteles magyar fordítását kellett elkészítenem. Mivel azonban ezeknek az okmányoknak a jó része maga is fordítás, illetve számszámra tartalmaz idézeteket, utalásokat, ezért - pusztán szakmai szempontból is indokoltnak tartottam, hogy munkám eredményét az eredeti szövegekkel is összevegyem (összevettessem). Mivel pedig a hatalmas iratgyűjtőn a te neved szerepel...

Feltételezem, a Hivatal áttelepülési szándékozárról értesülve kérte ki az ukránoktól a dossziédát, gondolom, csupán tájékozási céllal. Eljárásuk etikai vonatkozásait megítélni nem az én dolgom; épp így nem véleményezem az ukrán szervek munkájának sem a jogosságát vagy igazságosságát, sem a nívóját (annál is kevésbé, mert az anyag nagyobbik részét szovjet elődeiktől örökölték) - munkám kizárólag a mind pontosabb fordításra korlátozódik és csupán szakmai igényességem vitt rá arra, hogy az eredeti magyar szövegek forráshelyéhez: tehozzád forduljak.

Láthatod azt is, nem a munkát akartam megspórolni: mindent legjobb tudásom szerint lefordítottam. Akár le is adhatnám, mint kész anyagot - a Hivatal nyilván nem támasztana kifogásokat, fel sem merülne bennük, hogy az eredeti szövegek stílusa, szófüzérese más lehetett. Nem hinném, hogy a rólad kialakítandó képet bármilyen mértékben is befolyásolhatná az, történik-e még egy „kontrollszerkesztés” vagy sem. Itteni letelepedésed engedélyezése vagy elutasítása sem néhány mondat szórendjén vagy a legmegfelelőbb szinonimákon múlik. Ezért aztán arra (is) kérek - és ez olyan evidencia, amelyet röstellék is szóvá tenni, hogy te is csak az eredeti szövegek érvényessége mértékében végezz javításokat: utólagos szépítéseknek, enyhítéseknek, „kozmetikázásnak” nem sok értelme lenne.

Azzal a rossz érzéssel ébredtem, talán egy óra elteltével, hogy valamit elmulasztottam, elfelejtettem. Felkőnyököltem és kezdtem sorra venni másnapi teendőimet. Tízre ott kell lennem az osztrák követségen, ott állítólag be vagyok jelentve a kulturális attaséhoz, aki közbenjárt abban, hogy Budapesten kaphassam meg a vízumomat (s nem Kijevben, mint ahogy szabályos lenne); délután kettőkor ebéd Litkey professzorral, négykor megbeszélés az egyetemen, a Magyar Természettudósok Társaságának összejövedele keretében, hétkor fogadás, kilenctől valami hangverseny a tiszteletünkre.

Aztán, ha minden igaz, a következő napon indulás busszal Hegyeshalom felé. Ennyi. Mára semmi dolgom, semmi felelősségem, elmehetek moziba, még négy óra is alig múlt. Az is lehet, hogy végig-

lustálkodom a délutánt, aztán megvacsorázom valami csendes helyen.

Feltápászkodtam, levetköztem és pótoltam az elmulasztott zuhanyozást. A víz alatt egyre jobb kedvre hangolódtam. Milyen rég történt meg velem, hogy egy hosszú estén át semmi dolgom ne legyen.

No, ideje kipakolni a bőröndből a ruháimat, hadd lóggják ki magukat a szekrényben.

Ahogy felpattintottam a zárat, el is ment a jó kedvem... A holmik tetejéről, mint tárgyiasult szemrehányás, Kálmán pakkja meredt rám.

Affenébe, hát persze.

No és hát akkor ideje lenne megírnom, mit is kérek tőled, ha még nem jöttél volna rá...

Szeretném, ha elolvasnád a teljes anyagot; biztos vagyok benne, ezt pusztán kíváncsiságból is megtennéd. Fogsz benne találni teljesen érdektelen jelentéseket, aprólékos leírásokat, semmitmondó értékeléseket és „elemzéseket” — ezekkel jószerevével semmi teendő (mivel eredetileg is oroszul vagy ukránul íródtak), hacsak nem akad bennük olyan utalás, név, hely, amely eltorzult. (Mindennek nem tudtam utánanézni és a szövegkörnyezet sem segített mindig, no meg hát, ugye, lassan húsz éve, hogy elszakadtam az „otthoni” dolgoktól.) Hogy értsed, mire gondolok: a 18/3. dokumentumban szerepel pl. a Veress név. Ha nem tudnám, kiről van szó, az orosz szöveg alapján gondolhatnám Veresnek, Vörösnek vagy akár Weöresnek; épp így a 20/104-es okmányban a szláv névazonosság alapján a kérdéses község akár Beregújfalu, akár Tiszaújhely lehetne: mindkettő Novoje Celo; stb.) Ennél több dolgod lesz a műveidből vett hosszabb-rövidebb idézetekkel (amit tudtam, kikerestem könyveidből, de sokuknak nem akadtam nyomára). Kérlek, ha nagyobb nehézség nélkül elő tudod keresni az eredeti szövegeket, ezeket helyettesítsd be az én - valószínűleg pontatlan fordításaim helyébe. Az igazi munkát azonban nem ez, hanem a teljes egészükben, önálló ügyiratként szereplő ilyen-olyan okmányok, levelek, feljegyzések, előadások, felszólalások stb. szövege jelenti majd. Gondolom, ezek többségének írott eredetije birtokodban van, így tudod kontrollálni munkám pontosságát.

Tudom, ez akár több heti elfoglaltságot is jelenthet számodra; nem akarok azzal kecsegtetni, hogy ha elvégzed a munkát, abból bármilyen előnyöd származhat. (Az én tiszteletdíjam túl kevés ahhoz, hogy megoszthatnám.) Végső soron számomra is csak plusz költséget és munkát jelent a fénymásolás, az újbóli végigjavítás - mint említettem, mindezt szakmai hiúságból teszem. Tőled is szakmai hozzáállást kérek hát: fordítói munkám mellé „kontrollszerkesztői” alaposságot.

És még valami: arra kell kérjelek, hogy a dolgot igen bizalmasan kezeld. Természetesen nem egészen szabályos az, hogy én neked kiszolgáltatom

Pócs István KÉK SÜNDISZNÓK VONULÁSA

Kék sündisznók vonulnak most végig az ereimben.

— lassú, komoly vonulás.
Szomorkás, nagy szemekkel meglátogatnak minden vénát és artériát.

Kék sündisznók repülnek helyüket keresve, lassan.
Szomorkás szemük pislan valahányszor valamelyik érfal megpattan.

Elöl a nagyok, az öregek,
hátról a gyermek sünök
vonulnak nagy csendben.
És keresik bennem a szépet
Szelíd idő.
Szólnak magukról
titkok, tüskék és mélységek.

Ahogy meglátogattak,
úgy most el is mennek.
Lassú, komoly vonulással
itthagynak magamra.
Mennek
s mégegyszer már meg se nézik,
hogy a tüskéikkel
mi írást karcoltak
az érfalakba.

ezeket a dokumentumokat. Ne mutogasd, ne szólj róla senkinek. Aki neked elvitte, az se tudta, mi lapul a csomagolópapír alatt. Te is így küldd vissza, ha elkészültél vele. Nehogy postára add!

Munkádat előre is köszöni „öreg” barátod: Béci

Fogtam a csomagot, odatettem a telefon mellé a kisasztalra, és mint akinek a fogát húzzák, olyan kelletlenül, fülemhez emeltem a kagylót.

A szálloda telefonközpontja azonnal jelentkezett; városi vonalat kértem, és már tárcsáztam is, remélve, mihamarább megszabadulhatok vállalásom terhétől.

Ám túlzott volt bizalmaskodásom: az első kudarc nyomban el is ért. Búgó női hang mondta be három nyelven, hogy ez a telefonszám megváltozott, hívjam a tudakozót. Jó. Hívom. Ezen a számon is előre felvett szöveg „válaszolt”: ha az előfizető neve szerint keresem a számot, akkor ilyen, ha címe szerint, akkor olyan melléklet hívjak, de várakozhatom is, amíg jelentkezik a kezelő. Ez utóbbi mellett döntöttem, s amíg jött a kapcsolás, hallgathattam a Für Elise szünetjelle degradált néhány taktusát, vagy hatszor egymás után. Végre élő ember szólalt meg a túloldalon, s én bementem, hogy Smack Bertalan telefonszámára lenne szükségem. Ahogy Béci nevét kimondtam, el is bizonytalánosítottam azonnal, mert tudtam, hogy polgári neve ugyan ez, de írásait S. Bertalan Endreként jegyzi; vajon a postai nyilvántartásban hogyan szerepel? „A címet tudja?” kérdezte a vonal túlsó végéről az élő ember, és én már-már mentegetőzve mondtam, „Sajnos nem”. „Nem szerepel ilyen név a nyilvántartásban” -- kaptam az elutasítást, s mielőtt elgondolkoztam volna azon, vajon akkor miért kérdezte a címet, már meg is szakadt a vonal. No, ilyen könnyen azért nem adom fel. Hívtam újra a tudakozót, hallgattam a Für Elisét, de most ráadásul az S. Bertalan Andrást mondtam be. A nemleges válasz hallatán idejében beleszóltam a kagylóba, hogy még ne bontsák a vonalat, nézzék meg, legyenek szívesek, Smack András alatt is. Semmi.

Kezdem elkedvetlenedni, de tettem még egy kísérletet a Bertalan András verzióval is. Erre újra kérdeztek az utcát, ezúttal meg is indokolták: harminchét Bertalan Andrásnak van Budapesten telefonja, ugye nem kívánom, hogy mindet bediktálja.

Ó, a fene egye meg!

Most mit csináljak ezzel a pakkal? Holnapután reggel elhagyom a szállodát; csak nem fogom magammal cipelni Bécsbe? Már csak azért sem, mert hát, igen... az ukrán vagy a magyar vámosnak csak kimagyarázom, miféle csomag ez nálam, de mit mondok majd a Nyugat kapujában? Esetleg még ki is bontják, és az is lehet, hogy valami kompromittáló... Na, nem, erre jobb nem is gondolni.

Kezdem sorra venni az egyéb lehetőségeket.

Közös ismerős? Akadna, de azok elérhetősége még kétségesebb. Munkahely? Fogalmam sincs, hol dolgozik Béci, s állásban van-e egyáltalán; mintha azt hallottam volna, hogy leszálalékolták. Ha Kálmánnak lenne otthon telefonja, tőle megtudhatnám legalább a címet. Hogy miért nem írtam rá vele ezt is a csomagra?

Felbontom. Igen, felbontom a külső papírt, ható-

roztam el. Fogásából, tapintásából sejteni lehetett, hogy egy nagyobb fajta irattartó lapul alatta; azon nyilván van egy takaros címke, és ezen már lelki szemmel láttam - Béci pontos címe, irányítószámmal, kerülettel, ahogy kell. Kálmán igen precíz ember!

Elővettem a zsebkésemet és az egyik szélén óvatosan felhasítottam a barna csomagolópapírt. Mindezt, magam számára is meglepően, olyanmód tettem, hogy szükség esetén ragasztószalaggal újra le lehessen zárni, akárha fel sem nyitották volna. Hátha valami bizalmas dolog, ha a cím nincs benne, akkor jobb úgy tenni, mintha...

Igen, ez valóban egy tömött dosszié, viszont nem Béci, hanem Kálmán neve van rajta. No, ha már felbontottam, és bizony belenézek, hátha az első oldalon... És nem is csalatkoztam. Legfelül egy levél első oldalát találtam, pontosan címzett fejléccel.

S. Bertalan Endrének

Budapest, IX.,

Inas u. 27. I. 10.

Kedves Béci,

szó se róla, alaposan megleptél küldeményeddel. Amikor megértettem miről is van szó, nem tudtam se köpni, se nyelni. Pedig sejtettem, hogyne sejtettem volna, hogy neked is van dossziéd (kinek nincsen?) a megfelelő helyen de ilyen módon szembesülni vele?

Első gondolatom az volt, elégetem az egészet, neked pedig írok valami goromba levelet. Aztán lehiggadtam, de még két napig haboztam, megtegyem-e, amit kérsz. A dolog, lásd be, eléggé gusztustalan. Egy ilyen jellegű Hivataltól persze az ember nem vár fair magatartást, még tőled is elviselem a „tisztán technikai jellegű” munkát — de hogy jövök ebbe én? A rólam készült titkos jelentéseket javítgassam, hogy minél tökéletesebbek legyenek? Tisztességtelen módszerrel megszerzett magánleveleim eredetiségét ellenőrizsem? Nem túl bizarr ez?

Aludtam rá kettőt, aztán döntöttem. Mégis megcsináltam, de nem „szakmai hiúságból”. Hanem egyrészt azért, mert a dolog bizarrsága mellett van benne vonzó pikantéria is: íme, én lehetek a titkosrendőrség és önmagam cenzora... És, be kell vallanom, érzek egyfajta ellenállhatatlan késztetést, hogy saját magam hitelességét megalkossam...

Véglegesen pedig azzal győztem meg magam, hogy felidéztem egy irodalmi példát. Páskándi Géza kitűnő drámájában, A vendégben jut az unitárius egyházat megalapító Dávid Ferenc arra a következtetésre: ha már az embert megfigyelik, akkor jobb, ha a besúgó olyan művelt ember, aki első kézből, közvetlenül az érintettől szerzi be és megfelelő nívón dolgozza fel információit: így kevesebb az esély a félremagyarázásra, így csak az torolható meg, ami valóban megtörtént, elgondoltatott, leíratott.

Nos, így válik az ember saját besúgójává?

Elkezdem tehát a munkát...

... Ahogy belelapoztam: a java tökéletesen érdektelen dolog, fogalmam sincs, ilyesmiket miért jegyeztek fel rólam, ilyenekről miért készítettek kópiákat. Azt is megállapíthattam, hogy a dossziémon be-

lül hatalmas a rendetlenség: sem kronológiai sorrend (egy-iratok két-három évvel is előbbre vagy hátrébb kerültek), sem tematikai csoportosítás - az egyetlen besorolási elv: saját ügyirat-sorszámok. Ezen persze nincs szándékomban változtatni, de ember legyen a talpán, aki rájön például arra, hogy a 6/22-es számú levélre küldött válasz a 17/201-es szám alatt található.

Feltűnt az is, hogy a „legfiatalabb” anyag 1994-ből való - hol vannak az utóbbi évek gyűjtései? Lehet, hogy azt még csak most „rendezik”. Így sok tekintetben hiányos tűnik a rólam kialakítható kép, hisz épp az utóbbi évek azok, amelyekben szinte teljesen kivonultam a közéletből. (Épp ezért váltam volna érdektelenné?)

Ezúttal igénybe vettem a sosem próbált szolgáltatást: tárcsáztam az előfizetők laci címére szerinti tudakozót. Bemondom a kerületet, utcát, házszámot, emeletet és a lakás számát. Kis türelmet... Megadom. „Kérem az előfizető nevét!” - szól bele a Beethoven-szünetjelbe a kezelő. „Azt hittem, ez a cím szerinti keresés”, mondom kicsit meghökkenve. „Igen, de az Inas utca 27-ben negyven előfizetőnk van.” Nem állom meg, hogy ne akadékoskodjak tovább: „eV az I. emelet 10-es lakásban?”. „Nincs emeletenkénti és lakásonkénti nyilvántartásunk. Tudja a nevet vagy nem?” Engedek. „Többféleképpen használja a nevét. Vagy Smack Bertalan, vagy S. Bertalan András.” Közlik, hogy egyik név sem szerepel az adott című ház előfizetői között. Bizonytalanul rákérdezek meg a Bertalan Andrásra, de már nem csodálkozom a nemleges válaszon. Közben ugyanis eszembe jut: Béci jó húsz éve „átházasodás” révén került Magyarországra, s a felesége lakásába költözött. A telefon nyilván az após nevéen van.

Ahelyett, hogy pihengetnék, most villamosozhatok a Ferencvárosba, egye meg a fene. Aztán még otthon sem talállok senkit. Na, kellett nekem ezt elvállalni.

Meglehetősen indulattal vettem fel az asztalról az irattartót és az ágyra hajítottam. A huppanástól fedele felcsapódott és a felső lapok szétrepültek. Bosszúsan ereszkedtem négykézlábra, hogy összeszedjem őket.

Ezeket a sorokat valamivel később írom. Már átnyálaztam jó pár oldalt és tapasztalataim alapján a következőket kell kijelentenem: a sok ostoba jelentésben százsámra előforduló félreértéseket, torzításokat nem vagyok hajlandó végigjavítani. Úgy tűnik, vagy a jelentések írói nem tudtak rendesen magyarul, vagy te felejtettél el oroszul-ukránul. Fejhallgató helyett telefont írsz, sár helyett piszkot, erkölcsi nyomás helyett kényszer-morált, szellemi műhely helyett léleképítő mesterkedést szemléltető eszközök helyett pedig azt, hogy „látványos dolgok”, a termodinamika első főtételét pedig így fordítod: a termodinamikai kutatások kezdetei. Hogy csak néhányat említssek azok közül, amelyek már az első oldalakon szemét szúrtak. Ezeknek a javát én bizony érintetlenül hagyom, akkor is, ha némelyikük így nagy sületlenség, és elfeledi az eredeti értelmet. Nyomozó uraimnak ha van türelmük mindezt végigbo-

garászni, csak törjék a fejüket, vajon mit jelent az, hogy „a meghatottság feletti érzelmi kulmináció céljából” (valójában mit jelent? hogy hangozhatott eredetileg?) vagy az, hogy „kialakítva azon keretek állandóságát, amelyek közbülsége ugyanakkor meg is határozta cselekvéseinek irányultságát”. (Elképzelhetetlennek tartom, hogy titkosrendőrök ilyen intellektuális blablákat építsenek be jelentéseikbe, bizonyára a te fordítási hibáid ezek: túlbonyolítottál valamit).

Jobb a helyzet az idézetekkel és a magyar eredetiek alapján készült szövegekkel. A publikált műveimből vett citátumokat (amelyeket nem találtál) könnyű lesz kikeresnem, nem sokkal nehezebb az asztalfiókban maradtakat sem. Legtöbb levelemnek is megvan az eredetije, épp csak jókora munka lesz mindent kigyűjteni. (Levelezésem javát „szerencsére” őrzöm: nemcsak a káptokat, hanem a sajátjaim kópiáit is: kamaszkoromtól kezdődően mindent indigóval gépelek.) Azt már most látom, hogy a kétszeres fordítás rengeteget torzított ezeken a szövegeken. Ha az értelem többé-kevésbé még át is jött, teljesen elveszett az írások stílusa, hangulata. Nálam a levél egy kicsit mindig műfajnak számított, és általában hasonló ambíciói voltak-vannak partnereimnek is. Így aztán hol költői képek, hol novellisztikus leírások, hol nyelvi stílusjátékok, szócikkek tarkítják episztóláink többségét: ebből szinte minden elveszett. Amit lehet, igyekszem helyreállítani; ahol lehet, rekonstruálom a szórendet és a mondatstruktúrát is (a visszafordításaidban állandóan halmozott alárendelésekkel operálsz, nálam e helyeken mellékmondatok vannak).

A javításokat a következőképpen viszem rá a szövegedre: ahol csupán egy-egy szót, kifejezést javítok, ott egyszerűen kihúrom a rosszat és föléírom a jót; ahol összefüggő hosszabb (sorokra, bekezdésekre vagy oldalakra rugó) módosításaim vannak, ott a kihúzáshoz írok egy számot és külön lapon elkezdem írni a sorszámozott beszúrásokat.

Egyelőre ennyi.

No, nem baj, amúgy is meg kell valahol vacsoráznom...

Elővettem az egyik térképemet, kikerestem az Inas utcát. A Kálvin térig mehetek metróval, onnan akár gyalog is.

Miközben készülődtem, rá-rápillantottam a csomagolásába visszacsúsztatott dossziéra, a rossz telefonszámra. Újra s újra ellenőriztem, valóban eltettem-e a noteszomat, amelybe beleírtam Béci megtalált címét. Már készen voltam, de valahogy még nem szántam rá magamat az indulásra, húztam az időt. Amikor már vagy huszadszor olvastam le a barna papírról az érvénytelen telefonszámot, akkor hirtelen rájöttem, mivel próbálkozhatom még...

Újra tárcsáztam a tudakozót. Géphang, Für Elise, stb. „szeretnék egy megváltozott telefonszámot megtudni. A régi a következő volt: ...” Semmi visszakeresés, semmi kellemtelenség. „A kért hívószám a következő” hallom az előre felvett szöveget, s a gépi hang már diktálja is a számokat. Rákanyarítom a büszke 7-eseket és a kövér 9-eseket a Kálmán-írta szám fölé. Mérheterlenül elégedett vagyok.